

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta

Complectens Tertiam Partem Summæ Theologiæ. Cum Commentariis
Reuerendiss. D. Thomæ de Vio Caietani Cardinalis S. Sixti, Et Opvscvlis
Eivsdem In tres Tomos distinctis

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

6. Vtrum sic sanctificari, fuerit sibi proprium post Christum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72797](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72797)

ne, que etiam in Symbolo posita sunt. ¶ Possent tamen dici, quod non publica doctrina, sed familiari instructione, quam constat mulieribus non esse prohibitam, beata Virgo aliqua particularia facta explicauit apostolis. Auctor autem secundum scripturam sacram loquitur, negans ab ea usum sapientie, quo ad actum doctrinae.

¶ Super Quaestione uigesimo septimo Articulum sextum.

Titulus clarus.

In corpore duo sunt, primo tractatur quid Aug. de hoc scripserit, secundo respondetur quaesito. Quo ad primum August. sub dubio quaestionem relinquitur uideatur, & dicitur: littera, quod uidetur dubie loqui, quoniam Aug. in his uerbis non loquitur de sanctificatione quaestioque, sed illa, quae est cum proprio sanctificati actu, scilicet credere, amare, & huiusmodi. Quia enim haec relinquitur sub dubio & de nulla alia loquitur sanctificatione, uideatur sub dubio quaestionem de sanctificatione hominum in utero reliquisse. Omnia clara sunt in littera.

¶ dist. 8. q. 1. art. 2. q. 1. ad 4. Et quod 6. q. 5. artic. 1. cor. in fi. Et opus 3. c. 131. Et psal. 45. co. 5. Ex ar. 3. & huius q.

¶ Aduerte tamen, quod ex littera euangelij sumi potest, Ioannem acceleratum fuisse in utero liberi arbitrij. Nam ibi non solum dicitur, Exultauit infans, sed exultauit in gaudio. exultare autem similitudinarie, licet etiam sit in inanimatum (iuxta illud, Montes exultauerunt ut arbores, & colles sicut agni oxium) proprie tamen est animalium. Et quia non sine animali passione fit gaudium, oportet Ioannem exultasse in gaudio, uel secundum sensum tantum partem, & hoc non consonat causa exultationis & gaudij in euangelio scriptae, quia uox beatae Virginis salutaris non erat commouita partis sensitiuae prolis in utero, sicut nec alia eiusdem & aliarum mulierum uoces, uel secundum partem intellectiua, & hoc ordo effectuum causatorum a saluatione insinuat, quod scilicet gaudium partis intellectiuae fuit in puero: nam ex saluatione aurium Elisabeth commouita, puer non in auribus, sed in gaudio exultauit, & Elisabeth deinde repleta est Spiritu sancto proculdubio in mente. Vnde comprehenditur, quod primo mater secundum sensum percepit: deinde puer secundum mentem, & demum a matris mentem intelligentia peruenit. Et huic sensui doctorum uerba consonant dicentium de Ioanne, quod prius sensit Dominum, uel quod a perfectae coepit aetatis mensura, uel aliquid huiusmodi.

¶ Quo ad secundum, tria Auctor facit, primo respondet quaestioni negatiue, affirmando duos alios sanctificatos: deinde dicit ne minem alium esse sanctificatum: tertio rationem reddit, quare illi duo sanctificati sunt. Circa responsum ergo distinguuntur hic duae quaestiones, altera quae mota est de sanctificatione, altera de tali sanctificatione, scilicet cum usu liberi arbitrij. Monstratur diuersitas magna inter istas quaestiones, ex eo quod sanctificatio potest fieri & esse sine usu liberi arbitrij, ut patet in sanctificatione paruulorum per baptismi gratiam. Et propterea nihil obstat quaestioni propositae in hoc articulo, si pars negatiua quaestiones secunda, quae ab Aug. tractata est, teneatur. Propter haec igitur, littera respondet quaesito, quod duo ultra beatam Virginem inueniuntur sanctificati in utero, scilicet Hieremias, & Ioannes. Probat auctoritate Scripturae, & excluditur obiectio de usu liberi arbitrij, quamuis illum non habuerit, &c.

¶ Vbi nota, quod hinc non potest assertiue dici de mente Augustini hos non habuisse liberi arbitrij usum in utero, quoniam

lud 1. ad Tim. 2. Docere autem mulieri non permitto. Miraculorum autem usus sibi non compebat dum uiueret: quia tunc temporis confirmanda erat doctrina Christi miraculis, & ideo soli Christo, & eius discipulis, qui erant baiuli doctrinae Christi, conueniebat miracula facere. Propter quod etiam de Ioanne Baptista dicitur Ioan. 10. quod signum fecit nullum, ut scilicet omnino Christo intenderent. Vsum autem prophetiae habuit, ut patet in Cantico quod fecit, Magnificat anima mea Dominum, &c.

ARTICVLVS VI.

Vtrum sic sanctificari fuerit proprium beatae Virginis.

AD SEXTVM sic proceditur. Videtur quod sanctificari in utero post Christum proprium fuerit beatae Virginis. Dicitur enim, quod propter hoc beata Virgo fuit sanctificata in utero, ut redderet idonea ad hoc, ut esset mater Dei: sed hoc est proprium sibi, ergo sola ipsa fuit sanctificata in utero.

¶ aduersariue loquitur ad monstrandum conclusionem suam non dependere ex uili liberi arbitrij: deinde negat quemcumque alium sanctificatum in utero, ratione probans, quia inutilis esset. Vbi occurrunt tria dubia, primum est circa applicationem auctoritatis Apostoli ad propositum: diffonare quippe uideatur, nam sermo

¶ 2 Prax. Aliqui uidentur propinquis accessisse ad Christum, quam Hieremias & Ioannes Baptista, qui dicuntur sanctificati in utero, nam Christus specialiter dicitur filius Dauid, & Abraham propter promissionem eis specialiter factam de Christo. Itaque etiam expressissime de eo prophetauit, Apostoli etiam cum ipso Christo conuersati sunt: nec tamen leguntur sanctificati in utero, ergo neque etiam Hieremias & Ioanne Baptista conuenit sanctificari in utero.

¶ 3 Prax. Iob de se dicit, Iob. 31. Ab infantia erexit mecum miseratio, & de utero regressa est mecum: nec tamen propter hoc dicimus eum sanctificatum in utero, ergo neque etiam Ioannem Baptista, & Hieremias cogimur dicere sanctificatos in utero.

¶ SED CONTRA est, quod dicitur de Hieremia, Hierem. 1. Antequam exires de ventre, sanctificauit te. Et de Ioanne Baptista dicitur Luc. 1. Spiritu sancto replebitur adhuc ex utero matris suae.

¶ RESPON. Dicendum, quod August. in Epist. ad Dardanum,

natur, cui non nisi per Scripturam Sacram innotebant, secundum hanc litteram.

¶ Ad primum dubium dicitur, quod assumptum litterae ad quod probandum inducitur Apostoli auctoritas, non est, sanctificationis gratia ordinatur ad uilitatem: sed est huiusmodi, praelegia gratiae, quae datur aliquibus, praeter communem legem ordinatur ad uilitatem. Ex quibus uerbis dupliciter responderi potest: primo quod sicut praelegia materialia alicui a principe citri concessa, sub specie manifestationis continentur, ita praelegia gratiae est manifestatio spiritus, & concessi in ipsa gratia infusa, & concedentis Spiritu sancti, specialiter diligens illum, cui gratiam dedit, ac per hoc littera probans praelegia gratiae per manifestationem spiritus, non diuertit ad extranea. Et si obicitur, quod tunc ratio ista supponit sanctificationem in utero semper fieri cum praelegio, conceditur quod sic est secundum hanc responsum. Et suppositio est satis rationalis, quoniam sicut secundum rem sanctificatio in utero est actus praelegialis, ita etiam debet esse secundum cognitionem.

¶ Secundum quod quia tam singulares gratiae superexcedunt communem legem diuinae prouidentiae, ac per hoc harum concessio spectat ad diuina miracula, constat autem miracula ordinari ad aliorum uilitatem, ideo non solum praelegia, sed ipsa sanctificatio in utero, ex hoc ipso quod praeter legem communem fit, continetur sub gratia, quae datur ad aliorum uilitatem, & consequenter sub spiritu manifestando. Nam ex hoc ipso, quod ad ecclesiam uilitatem ordinatur, ad ecclesiam quoque notitiam necesse est ordinari, alioquin diuina sapientia non disponderet omnia suauiter, dum rationalibus creaturis ex quibus ecclesia constat, non per rationis actum de suo bono prouideret, sed uelut animalibus huius incognitas uilitates ingereret. Et confirmatur ex dictis in primo libro, scilicet quod Deus in ecclesia triumphante nunquam praeter communem ibi legem operatur: quia nulla uilitas esset. Cum igitur in militanti ecclesia praeter communem legem operatur, ad ecclesiam uilitatem operatur, ob cuius uilitatem communem legem praetermittit. Quia igitur assumptum in littera de gratia contenta sub spiritu manifestando loquitur

loquitur, ideo proba- dum merito fuit per auctoritatem Apосто- li de manifestatione spiritus. Et hoc respō- sio est directe secon- dam litteram, nihil praelupponens, & so- lida.

¶ Ad dubium secun- dum dicitur, quod sanctificatio beate Virginis in utero ma- tris, et si non est tra- dita in sacra scriptu- ra explicite, est tamen tradita implicite, ex hoc ipso quod in sa- cris litteris inuenitur aliquid sancto conce- sa gratia sanctifica- tionis in utero: hinc enim, ut ex superioribus dicitur, habetur, beatam Virgi- nem fuisse sanctifi- catam: quia habuit quicquid gratiæ ce- teris collocatum est. Vnde hæc ratio non interimit Auctorem suum, sed tuerur eum.

ca. 2. d. 1.

D. 11.

¶ Ad tertium du- bium dicitur, quod loquendo de Eccle- siæ fide simpliciter necessaria, conceden- dum est consequens: sed si sic sermo de Ecclesiæ fide ex tali suppositione uel ac- cessoria (puta quæ post talem approba- tionem extensa est ad tale miraculum: ut si Ecclesiæ creden- dum traderet tale miraculum) uel pro- habili (ut est fides de miraculis recita- tis in canonizatio- nibus sanctorum) cre- enda sunt miracu- la, quæ in sacra scri- ptura non continen- tur. Nec opposi- tum sequitur ex ra- tione litteræ: quæ de fide Ecclesiæ simpli- citer & absolute, & non praelupposita tali decretali lo- quitur: docuitque per hoc Auctor, quod nec necessa- rio, nec probæ- biliter credendum est, aliquem alium esse sanctificatum in utero simpliciter & absolute loquendo.

An autem Deus al- liquem deinceps sanctificauerit. & Ec- clesiæ reuelauerit, al- terius est quæstio- nis: quia tamen non est expectanda eccle- sia in hoc, quam fue- rit, nec Apostoli ip- si primitias Spiritus habentes sanctifica- ti sunt in utero (qua-

sanctificatione in utero. Potuit enim exultatio Ioannis in utero (ut ipse dicit) esse significatio rei tantæ (scilicet, quod mulier esset mater Dei) a maioribus cog- noscendæ, non a paruulo cogni- te: unde in euangelio non dicitur, credidit infans in utero, sed exultauit. Videmus autem, exul- tationem nõ solum paruulorũ, sed etiam pecorum esse: sed hæc inusitata exitit, quia in utero: & ideo sicut solent miracula fieri, facta est diuinitus in infante, non humanitus ab infante. Quam- quam etiam si usque adeo est in illo puero acceleratus usus ratio- nis & uoluntatis, ut intra uiscera materna iam posset agnoscere, credere, consentire (ad quod in aliis paruulis etas expectatur, ut possint) & hoc in miraculis ha- bendum puto diuinæ potentie: sed quia expresse in euangelio dicitur, quod Spiritu sancto re- plebitur adhuc ex utero matris suæ, & de Ieremia expresse dicitur, Antequam exires de uul- ua, sanctificauit te, asseren- dum uidetur eos sanctificatos in utero, quamuis in utero u- sum liberi arbitrii non habue- rint.

De quo Augustinus * quæ- sionem mouet, sicut pueri, qui sanctificantur per baptismum, non statim habent usum liberi ar- bitrii, nec est credendum aliquos alios sanctificatos esse in utero, de quibus scriptura mentionem non facit, quia huiusmodi pri- uilegia gratiæ, quæ dantur ali- quibus præter legem commu- nem, ordinantur ad utilitatem aliorum (secundum illud prima ad Corinthio duodecimo. Vnicuique datur manifesta- tio spiritus ad utilitatem) quæ nulla proueniret ex sanctificatio- ne aliquorum in utero, nisi eccle- siæ innotesceret. Et quamuis iudi- ciorum Dei non possit ratio assi- gnari, quare s. huic & non alii hoc munus gratiæ conferat, conue- niens tamen uidetur fuisse utrũque dictorum sanctificari in ute- ro, ad præfigurandam sanctifi- cationem per Christum facien- dam.

Primò quidem per eius passio- nem, secundum illud Hebr. ultimo, Iesus, ut sanctificaret per su- um sanguinem populum, extra portam passus est, quam quide- dem passionem Ieremias & uer- bis, & mysteris apertissime præ- nuntiauit, & suis passioni- bus expresse præfigurauit. Secundo per baptismum, prime

ad Corinthios sexto. Sed abluti estis, sed sanctificati estis. Ad quem quidem baptismum Ioan- nes suo baptismo homines præ- parauit.

AD PRIMVM ergo dicendũ. quod beata Virgo quæ fuit a Deo electa in matrem, amplio- rem sanctificationis gratiam ob- tinuit quam Ioannes Baptista & Ieremias, qui sunt electi, ut spe- ciales præfiguratores sanctifica- tionis Christi. Cuius signum est, quod beata Virgini præstitum est, ut de cætero nõ peccaret, nec mortaliter nec uenialiter, aliis autem sanctificatis creditur præ- stitum esse, ut de cætero morta- liter non peccarent, diuina eos gratia protegente.

AD SECUNDVM Dicendum, quod quantum ad alia porue- runt sancti esse Christo coniun- ctiores, quam Hieremias & Ioan- nes Baptista, qui tamen fuerunt ei coniunctissimi, quantum ad expressam figuram sanctificatio- nis ipsius, ut dictum est.*

AD TERTIUM Dicendum, quod miseratio, de qua ibi Iob loquitur, nõ significat uirtutem insu- sam, sed quandam inclinationẽ naturalem ad actum huius uir- tutis.

QVAESTIO XXVIII.

De uirginitate Beate Mariæ, in quatuor articulos di- uisa.

DEINDE consideran- dum est, de uirginitate matris.

Et circa hoc quærentur qua- tuor.

- ¶ Primò, Vtrum fuerit uirgo in concipiendo.
- ¶ Secundo, Vtrum fuerit uirgo in partu.
- ¶ Tertio, Vtrum permãserit uirgo post partum.
- ¶ Quarto, Vtrum uotum uirgi- nitatis emiserit.

ARTICVLVS PRIMVS

Virum beata Maria fuerit uirgo in concipiendo.

AD PRIMVM sic procedi- tur. Videtur quod mater Dei non fuerit uirgo in concipiendo Christum. Nulla enim proles, quæ habet patrem & matrẽ, ex Virgine matre concipitur: tertia S. Th. 2. q. 2.

uis Ioannes euange- lita uirginitatis, pro- phetie, euangelite, singularis quoque officii erga matrem domini gratia do- natus fuerit) cre- dendum est, quod nullus simpliciter in toto temporis de- cursu fuit, est, aut erit sanctificatus in utero, nisi qui in li- ttera explicantur. Non defuisse tamen audiuimus temeritatem modernam cuiusdam mulier- culæ, sanctificatam se in utero profiten- tis: & forte fuit uere sanctificata in ute- ro non materno, sed proprio, uelut Berlabee, Deo pu- niente superbiã il- lus.

¶ Denique rationem reddit Auctor quare illi duo Ieremias, & Ioannes Baptista sanctificati sunt in utero, præmissa ex- cussatione rationis necessariæ, subdens rationem congruen- tia: quia scilicet præ- figuratores fuerunt sanctificationis per Christum faciendæ, dum præmonstrarunt media sanctificantia, alter passionem, alter baptismum: his enim duobus medijs Chris- tus sanctificauit mũ- dum, passionem con- iuncto instramento: baptismum, ut instru- mento separato.

¶ Nota hic, quod duo- rum propositorum, scilicet quod isti duo sunt sanctificati in utero, & quod nullus alius, Auctor prim- tatum rationem redi- dere nititur: quonia ad affirmationem certa potest consonantia in- ueniri: ad tam latam aut & altã ac profun- dam negationem, quæ consonantia fat erit?

¶ Super Quæstionis uigesimalis articulum primum.

Titulus de uirgi- nitate carnali intelligitur. ¶ In corpore duo fiunt; primo, respon- detur quæstio affirmati- uæ; Mater Christi concepit uirgo, pro- batur ex contrario; quia contrarium est hæresis, &c. Secundo, assignatur ratio qua duplex conuenien- tia, quod sic fuerit, & omnia clare patent in li-

in corp. 2. q. 2.

1. cont. c. 45. Et opa. 3. c. 222. Et opa. c. 60. c. 4.